

ธรรมานศาสน์

เพื่อให้ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและส่งเสริมให้กำลังพล ทอ. มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ

พระอานนท์

สถานะเดิม

พระอานนท์ พระนามเดิมว่า อานนท์ มีความหมายว่า เกิดมาทำให้ประยูรญาติต่างยินดี พระบิดาทรงพระนามว่า สุกโกทนะ พระมารดาทรงพระนามว่า กีสาคโคตรมี เกิดที่เมืองกบิลพัสดุ์ ในวรรณะกษัตริย์ และเป็นสหชาติ คือเกิดวันเดียวกับเจ้าชายสิทธัตถะ มีพระสหายสนิท ๕ พระองค์ คือ เจ้าชายภัททิยะ เจ้าชายอนุรุทธะ เจ้าชายภคคุ เจ้าชายกิมพิละ และเจ้าชายเทวทัต

มูลเหตุของการออกบวช

เจ้าชายอานนท์ พร้อมกับเจ้าชาย ๕ พระองค์ รวมเป็น ๗ คน กับนายอุบาลี ช่างกลบกชักชวนกันออกบวช ไปเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ที่อนุปิยนิกม แคว้นมัลละ ได้ทูลขอบวชในพระธรรมวินัย โดยให้อุบาลีบวชก่อน เพื่อจะได้ทำความเคารพกราบไหว้ ทำลายทิฏฐิमानะ คือความถือตัวเพราะชาติตระกูลของเจ้าศากยะทั้งหลาย ทรงประทานการบวชให้ด้วยวิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทา หลังจากบวชแล้วพระอานนท์ได้ฟังธรรมจากพระปุณณมันตานีบุตร บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน

พุทธอุปัฏฐาก

พระพุทธองค์ตรัสรู้และเผยแผ่พระพุทธศาสนา มา ๒๐ ปี ไม่มีพระภิกษุผู้ทำหน้าที่อุปัฏฐากเป็นประจำ ต่อมาพระภิกษุสงฆ์เลือกพระอานนท์เป็นอุปัฏฐากก่อนทำหน้าที่อุปัฏฐากทูลขอพร ๘ ประการ คือ

- ๑.อย่าประทานจีวรอันประณีตแก่ข้าพระองค์
- ๒.อย่าประทานบิณฑบาตอันประณีตแก่ข้าพระองค์
- ๓.อย่าโปรดให้ข้าพระองค์อยู่ในที่ประทับของพระองค์
- ๔.อย่าทรงพาข้าพระองค์ไปในที่นิมนต์
- ๕.จงเสด็จไปสู่ที่นิมนต์ที่ข้าพระองค์รับไว้
- ๖.ขอให้ข้าพระองค์พาบริษัทซึ่งมาเข้าเฝ้าแต่ที่ไกลได้เข้าเฝ้าในขณะที่มาได้ทันที

ได้ทันที

๗.ถ้าข้าพระองค์เกิดความสงสัยขึ้นเมื่อใด ขอให้เข้าเฝ้าทูลถามได้เมื่อนั้น

๘.ถ้าพระองค์ทรงแสดงธรรมเทศนาเรื่องใดในที่ลับหลังข้าพระองค์ ขอพระองค์ทรงตรัสพระธรรมเทศนาเรื่องนั้นแก่ข้าพระองค์

วัตถุประสงค์ในการทูลขอพร

พระอานนท์ทูลขอพร ๘ ประการข้างต้นนั้น เพื่อป้องกันคนภายนอกตำหนิว่า อุปัฏฐากเพื่อต้องการลาภ ๓ ข้อ เบื้องปลายเพื่อป้องกันข้อครหาว่า อุปัฏฐากไปทำไมแม้กิจเพียงแค่นั้น พระพุทธองค์ยังไม่ทรงอนุเคราะห์ และข้อสุดท้ายเพื่อป้องกันข้อครหาว่า เฝ้าตามเสด็จอยู่ดูเงาตามตัว แม้ธรรมนี้ก็ไม่รู้ว่าพระพุทธองค์ทรงแสดงที่ไหนและเมื่อไร

บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

หลังจากที่พระพุทธองค์ทรงดับขันธปรินิพพานได้ ๓ เดือน ก่อนทำปฐมสังคายนาหนึ่งวัน ท่านทำความเพียรอย่างหนัก หวังจักสำเร็จเป็นพระอรหันต์ก่อนทำสังคายนา แต่ก็ไม่สำเร็จเพราะจิตใจฟุ้งซ่าน จึงหยุดจงกรม นั่งลงบนเตียง เอียงกายลงด้วยประสงค์จะพักผ่อน พอยกเท้าขึ้นจากพื้น ศีรษะยังไม่ทันถึงหมอน ตอนนั้นเองจิตของท่านก็หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์ ท่านองค์เดียวเท่านั้นที่บรรลุพระอรหันต์ไม่อยู่ในอริยาบถ ๔ คือ ยืน เดิน นั่ง และนอน

งานประกาศพระศาสนา

งานประกาศพระศาสนาที่สำคัญ คือ ได้รับคัดเลือกจากพระสงฆ์ ๕๐๐ องค์ ให้เป็นผู้วิสันษาพระธรรม คือ พระสุตตันตปิฎก และพระอภิธรรมปิฎก เมื่อคราวทำสังคายนาครั้งแรกซึ่งเป็นเหตุให้พระพุทธศาสนามั่นคงถาวร เผยแผ่มาถึงปัจจุบันนี้

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระอานนท์ทรงทำหน้าที่อุปัฏฐากพระพุทธองค์ด้วยดี ได้ฟังธรรมจากพระพุทธองค์มากกว่าพระภิกษุองค์อื่น มีสติปัญญาทรงจำได้ดี เอาใจใส่ในการศึกษาเล่าเรียน และฉลาดในการแสดงธรรม พระพุทธองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้เป็นพหูสูต มีสติ มีคตติ มีอิติ และเป็นอุปัฏฐาก”

นิพพาน

พระอานนท์อยู่เผยแผ่พระพุทธศาสนา จนถึงอายุ ๑๒๐ ปี เมื่อพิจารณาเห็นว่าถึงเวลาสมควรจะนิพพาน จึงไปยังแม่น้ำโรหิณี ซึ่งกั้นกลางระหว่างศากยวงศ์และโกถิยวงศ์ แล้วเหาะขึ้นสู่อากาศนิพพาน อธิษฐานให้ร่างกายแตกออกเป็น ๒ ส่วน ส่วนหนึ่งตกลงข้างพระญาติฝ่ายศากยวงศ์ ส่วนหนึ่งตกลงข้างพระญาติฝ่ายโกถิยวงศ์ เพื่อป้องกันการทะเลาะวิวาทของพระญาติทั้ง ๒ ฝ่าย

+++++

อ้างอิง : หนังสือหลักสูตรธรรมศึกษาชั้นตรี / สำนักพิมพ์เลียงเชียง / พ.ศ.๒๕๕๗

จัดทำโดย : กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

คุณอก.จัดกิจกรรมส่งเสริมให้กำลังพลของ ทอ.มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ

จริยธรรมกระทรวงกลาโหม

ข้าราชการกระทรวงกลาโหมจักต้องยึดถือและปฏิบัติตนเพื่อรักษาจริยธรรม ของกระทรวงกลาโหม ดังต่อไปนี้

๑ ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งเอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้งจักต้องพิทักษ์ รักษา ปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์และเชิดชูรักษาไว้ ซึ่งพระบรมเดชาานุภาพแห่งพระมหากษัตริย์เจ้า รวมถึงการนำหลักคำสอนที่ถูกต้องของศาสนามาปฏิบัติให้เกิดคุณธรรมนำไปสู่ความประพฤติและการปฏิบัติตนตามประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหมอย่างเคร่งครัด

๒ ซื่อสัตย์ สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่ เชื่อถือและปฏิบัติ ตามคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายของ ผู้บังคับบัญชา ทั้งการปกครองผู้บังคับบัญชาต้องกระทำด้วยความยุติธรรมรวมถึงการยึดมั่นในข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง และแบบธรรมเนียมของกระทรวงกลาโหมอย่างเคร่งครัด

๓ กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม โดยการยืนหยัดกระทำ ในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย

๔ การพิทักษ์และรักษาผลประโยชน์ของชาติ ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนและไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน รวมถึงการมีจิตสาธารณะ ให้ความช่วยเหลือสังคมในทุกโอกาสที่สามารถกระทำได้

๕ การมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐานและคุณภาพของงาน มีการปฏิบัติราชการด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้

๖ ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม ให้การช่วยเหลือและบริการแก่ประชาชน ด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัยและไม่เลือกปฏิบัติ รวมถึงการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนโดยไม่บิดเบือนข้อเท็จจริงภายใต้กรอบของกฎหมาย

๗ ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ รวมทั้งการเชิดชูและรักษาไว้ซึ่ง เกียรติยศ เกียรติศักดิ์ และอุดมการณ์ของข้าราชการกระทรวงกลาโหม
